

Tiedon liikkuvuus Asiakastietojen käsittely Digitalisaation mahdollisuudet

Tietosuoja-äkökulma

Tietosuoja- ja salassapitosääntelyn tarkoitus

- Ei yleisesti minimoida saati estää henkilötietojen käsittelyä
- Estää asiaton pääsy yksityiselämää koskeviin tietoihin ja henkilötietoihin
- Varmistaa, ettei tietoja voida vääristellä tai hyödyntää asiattomiin tarkoituksiin
- Tärkeää, että viranomaiset noudattavat tarkoin lakia - virheen seuraukset ihmiselle
- Tiedon liikkuvuuden lisääminen edellyttää, että luottamus säilytetään.

Lainsäädäntöä on jo paljon ja eri lakien yhtäaikainen soveltaminen vaatii osaamista

- Epävarmuudet siitä, saako tietoa luovuttaa vai ei
- Viranomaisten keskinäiset rooliepäselvyydet - mikä taho päättää tiedon luovutuksesta?
- Joitakin lakeja on vielä yhteensovittamatta tietosuoja-asetuksen kanssa
- Viranomaisten tietosuojaosaamista tulisi lisätä
- Tietosuojavastaava on organisaation sisäinen lakisääteinen palvelu
- Innovaatioiden toteuttaminen, uudenlainen henkilötietojen käsittely - tietosuojan resursointi

Salassa pidettävien henkilötietojen luovuttamisesta säädetään lailla

- Henkilötietojen suoja on perustuslaissa, EU:n perussopimuksissa, EU:n perusoikeuskirjassa ja Euroopan ihmisoikeussopimuksessa suojattu perusoikeus.
- Perustuslakivaliokunta ja korkein oikeus ovat edellyttäneet, että salassa pidettävien tietojen luovuttamisesta säädetään lailla yksityiskohtaisesti ja tarkkarajaisesti.
- EU:n tuomioistuin on todennut EU:n säädöksiä ja päätöksiä pätemättömiksi, kun EU-lainsäätäjä ei ole rajannut puuttumista välttämättömään.
- Kyse on oikeudenmukaisen tasapainon löytämisestä eri perusoikeuksien ja muiden oikeushyvien välillä.
- Viranomaiset eivät saa luovuttaa salassa pidettäviä tietoja edes toisilleen ilman laissa säädettyä perustetta, mutta tämä ei tarkoita, etteikö tiedonluovutuksista voisi säätää. Paljon sääntelyä on jo.
- Henkilötietojen käsittelyä säänteleviä lakeja valmistellaan muissakin ministeriöissä. Oikeusministeriö on julkaissut [lainkirjoittajan oppaan](#).
- Henkilötietojen käsittelyyn vaikuttavia vireillä olevia lainsäädäntöhankkeita on koottu oikeusministeriössä laadittuun muistioon [Vastaus valmistelupyyntöön Tietosuoja ja julkisuuslaki](#).

Asiakastietojen käsittelyyn liittyvistä haasteista ja ratkaisuista – pilvipalveluiden ensisijaisuus

- Julkishallintoonkin on tarjolla ensisijaisesti yhdysvaltalaisia ICT-palveluja. Niillä on vaikeaa käsitellä henkilötietoja EU-lainsäädännön mukaisesti. Käyttöönotto edellyttäisi merkittävää asiantuntijapanostusta. Työhön ei aina ole osattu ennalta varautua.
- Ratkaisuja: Hanselin ja Valtorin tietosuojan ja tietoturvan riittävä resursointi, Valtoria koskevan lainsäädännön päivittäminen, EU-maiden viranomaisten tiiviimpi tiedonvaihto käytännön kysymysten ratkaisemisessa, [Cirrus-hanke](#).

Asiakastietojen käsittelyyn liittyvistä haasteista ja ratkaisuista - luottamuksen turvaaminen

- Viranomaistenkin toteuttama henkilötietojen käsittely on niin laajamittaista, että siitä voi olla vaikeaa hahmottaa
 - Ks. Esim. Helsingin Sanomat [17.3.2023](#) ja [10.4.2023](#)
- Tiedon liikkuvuuden lisääminen kasvattaa monimutkaisuutta
- Oma tietotaso voi testata vaikkapa tilaamalla omat Kanta-lokitiedot
- Tietojärjestelmät on osattava rakentaa ihmisiä varten

Digitalisaation mahdollisuuksista tietosuojaan näkökulmasta

- Tehokkainta on ottaa tietosuoja huomioon varhaisissa vaiheissa
- Sähköisen asioinnin kehittäminen ja muu tehostaminen digitalisaation ja automatisaation avulla edellyttävät panostusta tietosuojaan ja tietoturvaan
- Kyky kehittää ja ylläpitää turvallisia tietojärjestelmiä on osa digitaalista itsenäisyyttä, omavaraisuutta ja huoltovarmuutta
- EU:n datastrategia - taito kehittää ja myydä sisäänrakennetun tietosuojaan periaatteelle rakennettuja tietojärjestelmiä?

Kiitos mielenkiinnostanne!

Johanna Järvinen

johtava asiantuntija, tietosuojavastaava

